

BOEKZAAL

DER GELEERDE WERELD

95

KEETJE HODSHON (1768-1829)

Een rijke dame in revolutietijd

Els Kloek en Maarten Hell

Nijmegen: Vantilt, 2017. 160 p., geïllustreerd in kleur

ISBN 978-94-6004-316-1

€ 18,50

Cornelia Catharina Hodshon (1768-1829) is niet een heel bekende historische figuur, maar volkomen onbekend is ze ook weer niet. Als rijke doopsgezinde erfgename gaf Keetje Hodshon, zoals ze bekend staat, in 1791 opdracht tot het bouwen van een indrukwekkend pand aan het Spaarne in Haarlem. In dit naar haar vernoemde Hodshonhuis is sinds 1841 de Koninklijke Hollandse Maatschappij der Wetenschappen (KHMW) gevestigd. Ook is er een aanmoedigingsprijs voor onderzoekers in de geesteswetenschappen naar haar genoemd. Om een beter beeld te krijgen van de vrouw achter het gebouw gaf de KHMW de opdracht een studie naar haar te verrichten. Els Kloek en Maarten Hell, cultuurhistorici met een uitgebreide staat van dienst, schreven op basis van dit onderzoek een vlot, rijk geïllustreerd en beknopt publieksboek. In vijf hoofdstukken beschrijven zij het leven van Keetje Hodshon in min of meer chronologische volgorde.

Hodshon werd geboren in de Haarlemse tak van een gefortuneerd koopmansgeslacht. Ze groeide op in een verlicht milieu dat, zoals veel doopsgezinde kringen, overwegend patriotsgezind was. In haar latere leven zou Keetje de Bataafse Republiek dan ook financieel ondersteunen. In 1780 werd zij wees en erfgenaam van een aanzienlijk familiefortuin waar zij pas bij meerderjarigheid (25 jaar) over zou kunnen beschikken. Zij vroeg echter op tweeëntwintigjarige leeftijd haar *venia aetatis* aan om te kunnen beginnen aan ontwerp en bouw van een neoclassicistisch woonhuis dat in 1795 gereed kwam – na paviljoen Welgelegen uit 1788 het grootste huis van Haarlem. Ze zou hier tot haar dood in 1829 wonen, ongetrouwd en kinderloos gebleven.

Het grote probleem met Keetje Hodshon is dat er naast het bovenstaande weinig anders over haar bekend is. Behalve een aantal notariële akten zijn er nauwelijks officiële papieren bewaard gebleven, en hetzelfde geldt voor onofficiële documenten zoals dagboeken en briefwisselingen. Ook documentatie over haar van de hand van tijdgenoten is schaars. Kloek en Hell stellen terecht dat de meeste vrouwen, ook rijke, en zeker ongerouwde, helaas minder sporen in de archieven hebben achtergelaten dan mannen van vergelijkbare achtergrond. De auteurs ondervangen dit probleem door de beperkte biografische feiten aan te vullen met historische context die de levensloop van Hodshon inzichtelijk moet maken. Zo komt de lezer het nodige te weten over de politieke, sociale en culturele leefwereld van de hogere burgerij in Holland rond 1800.

De onderzoekers geven zich daarbij gelukkig niet over aan al te grote speculaties, maar bieden een eerlijk antwoord op vragen als: waarom bleef Keetje Hodshon ongehuwd? Wat waren haar overtuigingen en opvattingen? Hoe was haar sociale leven georganiseerd? Zonder uitgebreide persoonlijke gegevens kunnen hier slechts hypothesen over geformuleerd worden op basis van algemenere informatie. Op basis van de beschikbare bronnen maken de auteurs wel aannemelijk dat Keetje Hodshon met de bouw van een stadspaleis voor zichzelf bewust koos voor een ongehuwd bestaan. Ook moet zij bepaalde verwachtingen hebben gekoesterd ten aanzien van haar rol in de Haarlemse sociabiliteit: haar woning bestond voornamelijk uit representatieve ruimtes voor potentiële bijeenkomsten en activiteiten. Die rol is het huis pas na haar dood ten volle gaan vervullen met de intrek van de KHMW.

Ondanks deze glimpen blijft Keetje Hodshon, zoals de auteurs stellen, 'een uitermate boeiende maar tegelijkertijd raadselachtige en daarom ongrijpbare vrouw', die door het gebrek aan bronnen niet echt tot leven gewekt kan worden. Dat neemt niet weg dat dit een prachtig uitgegeven boek en onderhoudende schets van een leven in revolutietijd is.

Mart Rutjes